

ROHU MAGAZINE

Partnership for a better future

Respect

Greening

Safe house for

FOR THE NATURE

FOOTPRINTS

PROTECTED SPECIES

Together for a sustainable future

EN How joyless the world would be without its tourist destinations! The countries would be less attractive without their unique natural beauties; however, how many of us are indeed aware of this perspective? Irresponsible tourism represents a driver of destruction for natural and cultural heritage and this is an issue that we should all be concerned with. In order to bring nature under their very own windows, humans brutally step over the habitats of many endangered or protected species. This is some damaging habit of a dominant species.

This is why we may say that the time has come for a different type of tourism, a sustainable one, which could provide us with access to the assets that we cherish today for tomorrow as well. It is time for us to take a stand and contribute to the preservation of the natural and cultural heritage that has been entrusted to us by others. Via smart projects, coordinated by experts, we can properly capitalize on the tourist potential of natural heritage. We can develop further what we already have in place and we can teach everyone around us about the importance of protection awarded to natural and cultural monuments that are part of our legacy. Romania and Hungary have chosen to go along the same pathway on conservation matters, by promoting and developing their unmatched natural and cultural heritage. The two countries cooperate closely and exchange experience in order to strike the proper balance between the human being and nature, streamlining what nature may provide with the wishes of beauty-lovers.

We are able to demonstrate respect for nature through the Interreg V-A Romania-Hungary Programme. That is the kind of respect each of us must learn and explain, in our own turn, to those who will be inheriting these values.

RO Ce lipsită de bucurii ar fi lumea fără destinațiile ei turistice! Țările ar fi mai puțin atrăgătoare fără frumusețile lor naturale unice, dar câtă dintre noi suntem conștienți de acest scenariu?

Turismul irresponsabil este un factor generator de distrugere a moștenirii naturale și culturale, iar acest lucru ar trebui să ne preocupe pe toți. Pentru a-și aduce natura sub fereastră, omul intră brutal în habitatele multor specii periclitante sau protejate. Este obiceul păgubos al unei specii dominante.

De aceea, putem spune că a venit timpul să vorbim despre un altfel de turism, un turism sustenabil, care să ne asigure și măine acces la valorile de care beneficiem azi. Este vremea să luăm atitudine și să punem umărul la conservarea moștenirii naturale și culturale care ne-a fost încredințată de cei de dinaintea noastră. Prin proiecte inteligente, coordonate de experți, putem valorifica corect potențialul turistic al patrimoniului natural. Putem dezvolta ce avem și îi putem învăța pe cei din jur importanța protecției monumentelor naturale și culturale care fac parte din moștenirea noastră. România și Ungaria au ales același drum în ceea ce privește

conservarea, promovarea și dezvoltarea inegalabilei moșteniri naturale și culturale. Cele două state colaborează strâns și fac schimb de experiență în vederea găsirii unui echilibru între om și natură, armonizând ceea ce vor iubitorii de frumos cu ceea ce poate oferi natura.

Prin Programul Interreg V-A România-Ungaria, dovedim respect pentru natură. Un respect pe care fiecare dintre noi trebuie să-l înțeleagă și să-l explice, la rândul său, celor care vor moșteni aceste valori.

HU Milyen szomorú is lenne a világ turisztikai célpontok nélküli! Az országok kevésbé lennének vonzóak sajátos természeti szépségeik nélkül, de vajon ezzel mennyien is vagyunk igazán tisztában?

A felelőtlen turizmus a természeti és kulturális örökségek megsemmisülésének egyik legfőbb kiváltó oka, és fontos lenne, hogy mindenkorban felőlön gondolkodjunk e témaban. Annak érdekében, hogy az ember közelebb hozza magához a természetet, sokszor erőszakos módon lép be számos veszélyeztetett vagy védett faj élőhelyének területére. Ez a domináns fajok kárteköny szokása.

Ezért kijelenthetjük, hogy eljött az ideje az idegenforgalom kifejezést más kontextusban, az ún. fenntartható turizmus szemszögéből használni, amely a jövőben is biztosítja a jelenben feltételezett való hozzáférést. Legfőbb ideje, hogy határozottan állást foglalunk és felvállaljuk az elődeink által örökölt ránk hagyott természeti és kulturális örökségünk megőrzését. Szakemberek által irányított, magas szakmai színvonalú projektek megvalósításával megfelelően ki tudjuk aknázni a természeti örökségünk által nyújtott turisztikai lehetőségeket. Tovább fejleszthetjük a meglévő forrásokat, és megtaníthatjuk a környezetünkben élők számára az örökségünk részét képező természeti és kulturális műemlékek védelmének fontosságát. A páratlan természeti és kulturális örökség megőrzése, népszerűsítése és fejlesztése vonatkozásában România és Magyarország ugyanazon nézeteket vallja. E két állam szorosan együttműködik és tapasztalatokat cserél az ember és természet közötti egyensúly kialakítása érdekében, a természet által kínált lehetőségek és a természeti szépségeket kedvelők igényeinek összehangolása révén.

Az Interreg V-A România-Magyarország Program segítségünk van abban, hogy kifejezzük a természet iránti tiszteletünket. Olyan fajta tisztelet ez, melyet mindenkorunknak meg kell értenie és meg kell tanítania az értékeket megörököl nemzedékek számára.

EDITORIAL

- 2 Together for a sustainable future

FOCUS

- 4 Shared values and resources on the Romanian-Hungarian border, protected under the Priority Axis 1

- 7 Care for a green future

- 10 Safe house for protected species

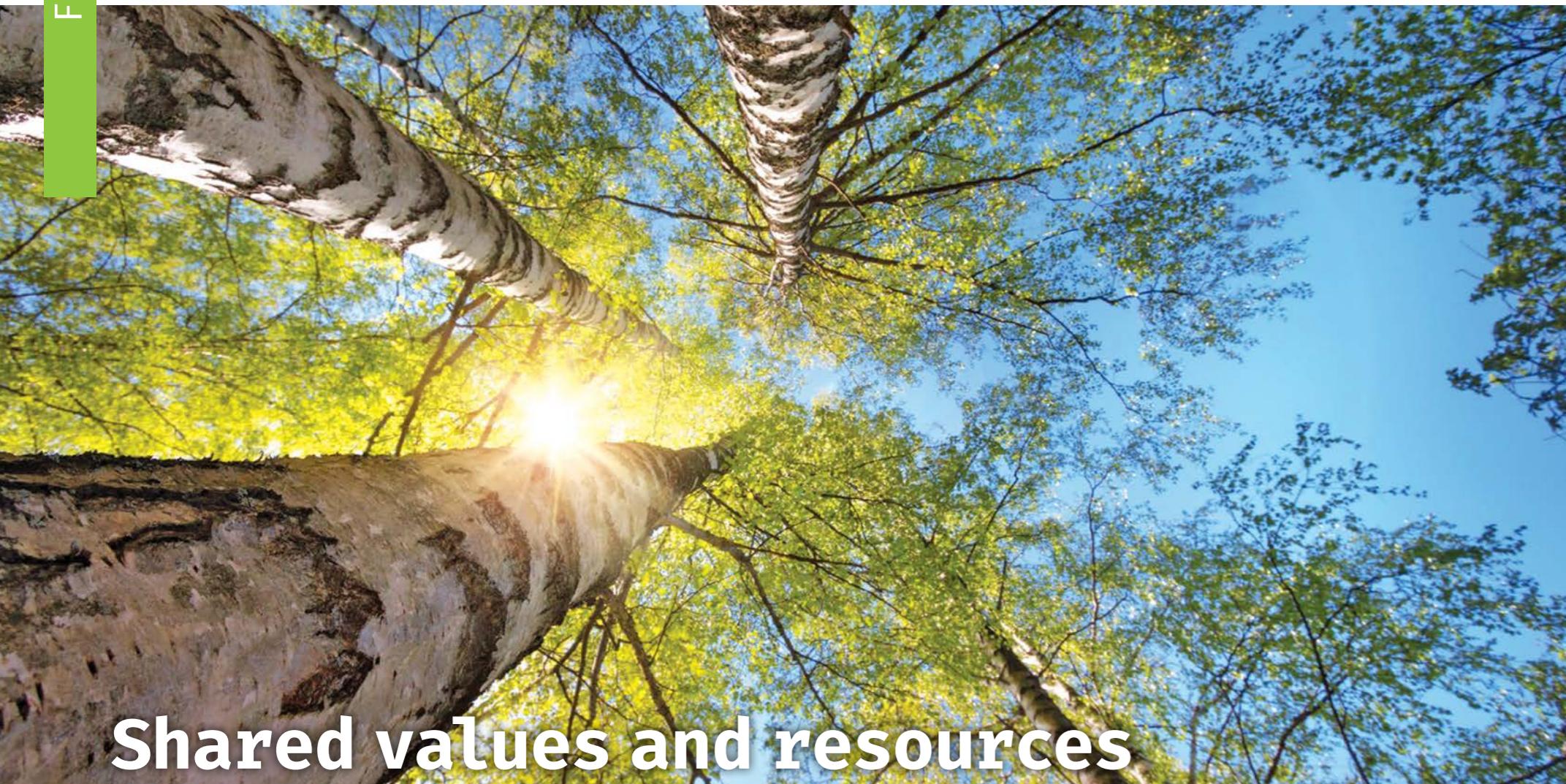
- 13 Respect for the beauty of nature

INTERVIEW

- 16 Mr. Mihai Fechetă, President of "Don Orione" Beneficence Charity Society in Oradea and Prof. Dr. Csaba Gyuricza, Acting Rector of Hungarian University of Agriculture and Life Sciences

ACTUAL

- 21 Shaping the future of the cross-border cooperation between Romania and Hungary

Shared values and resources on the Romanian-Hungarian border, protected under the Priority Axis 1

EN The border area between Romania and Hungary features a large number of unique natural and cultural values. These include protected natural areas, monuments and buildings of special architectural importance, thermal waters and

other elements of intangible cultural heritage. Many of these values need to be rehabilitated, improved or promoted, in order to become more attractive for visitors. As these represent a joint heritage of the region, their rehabilitation

and sustainable use is ensured through common efforts made by the two countries along cooperation relations.

Thus, the Interreg V-A Romania-Hungary Programme provides

funds amounting to 40.3 million EUR from ERDF, within Priority Axis 1, Investment Priority 6/c, for projects aimed at conservation, protection, promotion and development of natural and cultural heritage. The first open Call for proposals finances 11 projects associated to the Investment Priority 6/c, with an ERDF budget exceeding 14.6 million EUR. The balance up to the amount of 40.3 million EUR is awarded to three projects of strategic importance, within the restricted Call for strategic projects.

As regards the 11 above-mentioned projects, these support activities

aimed at conservation, protection and development of natural values within the border area, saving diversity, improvement of the conservation status for protected natural parks and areas, designing thematic routes as well as investments in sustainable tourist infrastructure. The projects also entail designing studies, strategies and plans, educational actions on environmental protection and awareness-raising campaigns, establishment of cross-border platforms and networks aimed at saving the joint natural heritage, actions for improvement of accessibility to natural heritage, as well as using materials on digital support in education, documentaries, tourism and games, in order to promote creative industries.

Due to these initiatives – among which 7 are currently undergoing the implementation phase, while 4 have already been finalized – more than 108,000 hectares of land will acquire a higher conservation status. Moreover, another outcome is to be indicated by an increased number of visits paid to the objectives that had benefited from such funding, with approximately 86,000 more visits.

RO Zona de frontieră dintre România și Ungaria are numeroase valori naturale și culturale unice. Acestea includ arii naturale protejate, monumente și clădiri cu valoare arhitectonică specială, ape termale și alte valori culturale intangibile. Multe dintre aceste valori au nevoie de reabilitare, de îmbunătățire sau de promovare, pentru a deveni mai atractive pentru vizitatori. Întrucât ele reprezintă patrimoniul comun al

regiunii, reabilitarea și utilizarea durabilă a acestora sunt asigurate prin eforturi comune, depuse de către cele două țări, derulate în contextul relațiilor de cooperare.

Astfel, prin Programul Interreg V-A România-Ungaria este acordată o finanțare de 40,3 milioane de euro din FEDR, în cadrul Axei Prioritare 1, Prioritatea de investiții 6/c, pentru proiecte care vizează conservarea, protejarea, promovarea și dezvoltarea patrimoniului natural și cultural. Prin primul Apel deschis, sunt finanțate 11 proiecte aferente priorității de investiții 6/c, cu un buget FEDR de peste 14,6 milioane de euro. Diferența de sumă până la 40,3 milioane de euro este acordată unui număr de 3 proiecte de importanță strategică, în cadrul Apelului restrâns pentru proiecte strategice.

Revenind la cele 11 proiecte menționate mai sus, acestea sprijină activități de conservare, protejare și dezvoltare a valorilor naturale ale zonei de graniță, salvagardarea

biodiversității, îmbunătățirea stării de conservare a parcilor și ariilor naturale protejate, crearea unor rute tematice, precum și investiții în infrastructură turistică sustenabilă. Proiectele mai includ și elaborarea de studii, strategii și planuri, educație privind protecția mediului și campanii de creștere a conștiințării, înființarea unor platforme și rețele transfrontaliere orientate înspre salvagardarea moștenirii naturale comune, acțiuni de îmbunătățire a accesibilității la patrimoniul natural, precum și folosirea suportului digital în educație, documentare, turism și jocuri, pentru a promova industriile creative.

Grăție acestor inițiativa, dintre care 7 în curs de implementare și 4 finalizate, o suprafață de peste 108.000 hectare de teren va obține un stadiu de conservare mai bun. În plus, un alt rezultat anticipat îl reprezintă creșterea numărului de vizite la obiectivele care au beneficiat de finanțare, cu aproximativ 86.000 de vizite.

HU A România și Magyarország közötti határvídeki számtalan egyedülálló természeti és kulturális értékkal rendelkezik. Ide tartoznak a természetvédelmi területek, a különleges építészeti értékekkel bíró műemlékek és épületek, a

gyógyvizek és számos szellemi, kulturális érték. Sok közülük felújításra, fejlesztésre vagy egyszerűen csak népszerűsítésre szorul, hogy a látogatók számára ismertté, vonzóbá váljon. Mivel a régió közös örökségét képviselik, fenntartható felújításuk és használatuk a két ország közös feladata, melyet az együttműködési kapcsolatok révén valósítanak meg.

A fenti cél érdekében az Interreg V-A România-Magyarország Program 1. Prioritási tengelyének keretében, a 6/c Beruházási prioritáson belül, ERFA forrásból 40,3 millió euró támogatást ítélték meg a természeti és kulturális örökség fenntartását, védelmét, népszerűsítését és fejlesztését célzó projektek támogatására. Az első nyílt pályázati felhívásra beérkezett pályázatok közül, a 6/c Beruházási prioritás mentén 11 projekt került finanszírozásra, melyek ERFA költségvetése meghaladja a 14,6 millió eurót. A 40,3 millió kiegjenlítésére szolgáló különbözet összegét három stratégiai jelentőségű projekt számára ítélték meg, egy stratégiai projektekre vonatkozó korlátozott felhívás keretében.

A fentiekben említett 11 projekt mindegyike a határmenti terület

természeti értékeinek megőrzését, védelmét és fejlesztését, a biológiai sokszínűség oltalmazását, a parkok és a természetvédelmi területek védeeltségi állapotának fejlesztését, tematikus útvonalak létrehozását, valamint a fenntartható turizmus infrastruktúrájába történő beruházásokat támogatja. A projektek ezen felül magukban foglalják tanulmányok, stratégiák és tervek kidolgozását, környezetvédelmi célú nevelési tevékenységek és környezettudatosság-növelő kampányok lebonyolítását, továbbá a közös természeti örökség megőrzésére irányuló, határonk átnyúló platformok és hálózatok létrehozását, a természeti örökséghoz való hozzáférés javítását célzó intézkedéseket, valamint az oktatás, dokumentumfilmek, az idegenforgalom és a játékok területén alkalmazott digitális média használatát a kreatív iparágak népszerűsítése érdekében.

E kezdeményezések – melyek közül 7 megvalósítás alatt áll, 4 pedig befejeződött – következetében több mint 108.000 hektárnnyi terület fog magasabb védeeltségi státuszra kapni. További eredményként a támogatásban részesülő területek látogatottságának mintegy 86.000 fővel történő emelkedése várható.

Care for a green future

EN Any community must look forward to the future with trust, while honouring their past. The natural and cultural heritage of a country is the promise made to those who will follow us. This is the lesson learnt together by Romania and Hungary!

wish to make the most of the tourist potential of the garden.

Placed in the care of Hungarian University of Agriculture and Life Sciences, the Arboretum of Szarvas has become even more attractive for the visitors. The tourists are now enjoying new and educational experiences in the garden, due to the implementation of a project financed through the Interreg V-A Romania-Hungary Programme.

The Arboretum of Szarvas represents the pride of the inhabitants from entire Békés county. The impressive public garden, established by the Bolza family at the end of the 19th century, has been the host of more than 1,600 species of rare ligneous plants. Such an important heritage requires care and huge efforts, as this is an endeavour to protect and preserve a natural heritage without equivalent in Hungary. However, such beauties of nature may never be kept far from the eyes of the beholders; therefore, the true challenge emerges when you

history of the late countess, through a number of information panels. The most significant element of the investment financed through the Programme is the design of a space reserved for meditation, which is connected to an event space, an ecological playground and a Biblical garden, including spices and herbs", stated Dr. Hanyecz Katalin, the director of the arboretum.

130 kilometres to the East, in Romania, we find the same concern for the conservation of natural heritage and for making use of it in a sustainable manner. In Oradea, the Roman Catholic Diocese had an important and necessary intervention within the "Baroque Palace Dendrological Park", as a result of the partnership with the Hungarian University of Agriculture and Life Sciences. The alleys and the amphitheatre were refurbished, a meditation space

Introducing: financed projects

Investment priority 6/c – First Open Call

Investment priority 6/c
- Conserving, protecting, promoting and developing natural and cultural heritage
- Belonging to Priority Axis 1 – Joint protection and efficient use of common values and resources (Cooperating on common values and resources)

Basic statistics				
33	11	€		
Partner institutions cooperating	Contracted projects	Total value of 14.6 million ERD	Increase in expected number of visits to supported sites 86.205	Surface area of habitats supported to attain a better conservation status 108.791,44 ha

was set up, the elements of urban furniture were replaced, while the shrubs and trees in the park were brought into the spotlight.

"During the rehabilitation works, through carefully planned cutting and grooming, the original structure of the garden was highlighted, special attention being paid to rare and valuable species. In the area between the western side of the Roman-Catholic Cathedral and the northern side of the Bishop Palace, a garden that existed here since the beginning of the Baroque building, with benches and arched alleys, has been rearranged. The trees in this area are not exactly century-old; however, they represent rare and valuable species" told us Mr. Matuz Zsolt, project coordinator.

The Baroque Palace Dendrological Park in Oradea is the largest Baroque structure in the country. In order to preserve, care and develop the natural heritage, the representatives of the Diocese have made good use of the experience gathered by the Hungarian partner. The two institutions aim to cooperate in order to jointly promote the heritage-related objectives. This project also promotes active leisure, as the target is to increase the number of visitors within the area of cooperation, by more than 20,000 persons a year.

RO Orice comunitate trebuie să privească cu încredere spre viitor, în timp ce își onorează trecutul. Moștenirea culturală și naturală a unei țări este promisiunea făcută celor care vor veni după noi. Aceasta este lecția pe care au învățat-o România și Ungaria!

Arboretul din Szarvas este mândria locuitorilor din întreg județul Békés. Impresionanta grădină publică, înființată de familia Bolza la sfârșitul secolului al XIX-lea, este

gazdă a peste 1.600 de specii de plante rare. Un patrimoniu atât de important necesită îngrijire și un efort uriaș, deoarece este vorba despre conservarea și protejarea unei moșteniri naturale fără seamă în toată Ungaria. Însă asemenea frumuseți ale naturii nu pot fi ținute departe de ochii oamenilor, așa că adeverata provocare este atunci când vrei să exploatezi potențialul turistic al grădinii.

Prin grija Universității Maghiare de Agricultură și Științele Vieții, Arboretul din Szarvas a devenit și mai atractiv pentru vizitatori. Turistii au parte acum de experiențe noi și educative în grădină, datorită implementării unui proiect finanțat prin Programul Interreg V-A România-Ungaria.

"Proiectul Greening Footprints a marcat o nouă etapă și a contribuit la realizarea ambiției noastre de a extinde experiențele oferite vizitatorilor, făcându-le atractive pentru diferite categorii de vârstă și interes. În spiritul turismului activ, s-a născut promenada Bolza Mariette, lungă de 2,5 km, unde, prin intermediul unor panouri informative, putem urmări istoria regretei contese. Cel mai semnificativ element al investiției finanțate prin Program este crearea unui spațiu de meditație, la care sunt conectate un spațiu pentru evenimente, un spațiu de joacă ecologic și o grădină biblică, cu condimente și plante medicinale", declară dr. Hanyecz Katalin, directorul grădinii publice.

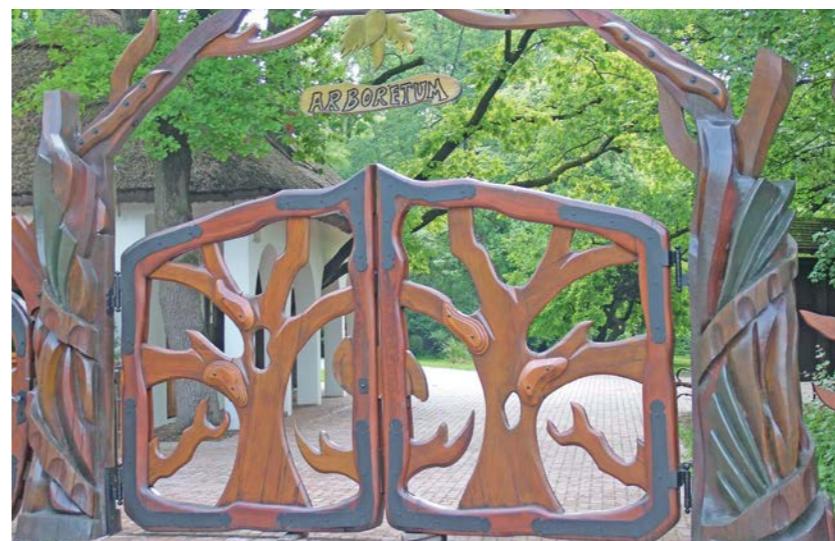
Cu 130 de kilometri mai la est, în România, găsim aceeași preocupare pentru conservarea patrimoniului natural și punerea sa în valoare în mod sustenabil. La Oradea, Episcopia Romano-Catolică a realizat o intervenție importantă și necesară în cadrul ariei naturale protejate „Parcul Dendrologic Palatul Baroc”, mulțumită parteneriatului încheiat

cu Universitatea Maghiară de Agricultură și Științele Vieții. Aici au fost reabilitate aleile și amfiteatrul, a fost amenajat un loc de meditație, a fost înlocuit mobilierul stradal și au fost puși în valoare arborii și arbustii parcului.

„În cursul lucrărilor de reabilitare, prin triere și toaletare atent planificate, a fost scoasă în evidență structura originală a grădinii, o atenție specială fiind acordată speciilor rare și valoroase. În spațiul cuprins între latura vestică a Catedralei Romano-Catolice și cea nordică a Palatului Episcopal a fost reamenajată o grădină cu bănci și alei arcuite, existentă aici de la începuturile complexului baroc. Arborii din acest perimetru nu au o vârstă multiseculară, totuși ei reprezintă specii rare și valoroase", ne-a spus domnul Matuz Zsolt, coordonatorul proiectului.

Parcul Dendrologic Palatul Baroc din Oradea este cel mai mare complex baroc din țară. Pentru conservarea, îngrijirea și dezvoltarea patrimoniului natural, reprezentanții Episcopiei au recurs la experiența partenerilor maghiari. De altfel, cele două instituții și-au propus să colaboreze pentru promovarea comună a obiectivelor de patrimoniu. Prin acest proiect, este promovată și petrecerea timpului liber într-un mod activ, fiind vizată creșterea numărului de vizitatori în zona de cooperare, cu peste 20.000 de persoane pe an.

HU Minden közösségnek bizalommal kell a jövőbe tekintenie, miközben tiszteletben tartja múltját. Egy ország kulturális és természeti öröksége is ennek a múlnak a része, amely egyben igéret is az utánunk jövőknek. Ezt a leckét tanulta meg együtt România és Magyarország!

A Szarvasi Arborétum a Békés megyei lakosság büszkesége. A Bolza család által a XIX. század végén alapított impozáns nyilvános kertben több mint 1600 ritka, fás szárú növényfaj él. Egy ilyen fontos örökség gondoskodást és óriási erőfeszítéseket igényel, Magyarország egyik páratlan természeti értékének megőrzéséről és védelméről lévén szó. Azonban a természetet egy ilyen gyöngyszemét nem lehet a világ szeme elől elrejteni, ezért az igazi kihívást a kert turisztikai lehetőségeinek kiaknázása jelenti.

A Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem gondozásában a Szarvasi Arborétum még vonzóbá válta a látogatók számára. Az Interreg V-A România-Magyarország Program által finanszírozott projektnek köszönhetően a turistáknak most új, tanulságos élményekben lehet részük a kertben.

sétányokat és az amfiteátrumot, kialakították egy meditációs teret, kicsereálték a kültéri bútorzatot, valamint előtérbe hozták a park fát és cserjéit.

„A rehabilitații munkák során gondosan megtervezett osztályozási és ápolăsii munkálatakkal hangsúlyoztuk ki a kert eredeti szerkezetét, különös figyelmet fordítva a ritka și értékes fajokra. A Római Katolikus Székesegyház nyugati oldala și a Püspöki Palota északi oldala közötti térben elhelyezkedő, padokkal și boltives sétányokkal ellátott, a barokk komplexum kezdete óta itt létező kertet átrendezték. Az itteni fáknak nincs évszázados múltjuk, azonban ritka și értékes fajokat képviselnek” mondta Matuz Zsolt, a projekt koordinátora.

A nagyváradi Barokk Palota Dendrológiai Parkja az ország legnagyobb barokk komplexuma. A természeti örökség megővítése érdekében a Püspökség képviselői a magyar partner tapasztalataira támaszkodtak. Továbbá, a két intézmény együttműködési szándékát fejezte ki az örökségvédelem célkitűzéseinak közös népszerűsítése érdekében is. A projekt révén elősegítik a szabadidő tevékeny eltöltését is, amelynek célja a látogatók számának növelése az együttműködési területen, évente több mint 20.000 fővel.

ROHU 35

ERDF Contribution (EUR)
1,413,747.79
Lead beneficiary
Hungarian University of Agriculture and Life Sciences
Project partners
Roman Catholic Diocese of Oradea (Romania)

Safe house for protected species

EN In the modern age, the human intervention into the natural habitat of a number of species has become more visible. This is the reason why measures regarding restoration of the balance have to be taken as soon as possible.

In Romania and Hungary, the issue of conservation of natural habitats and protected species is of great interest, and the proof is the close cooperation between the two states in implementing such projects. The Hortobágyi National Park Directorate and the Transylvanian Carpathia Society in Satu Mare have been cooperating for the past 15 years in the area of conservation and sustainable promotion of natural heritage. The two organisations

together managed to obtain funds amounting to 547,195.57 EUR from the ERDF, in the frame of Interreg V-A Romania-Hungary Programme, for the design of a joint action plan that aims to implement measures to conserve forested wetlands, as well to develop the information infrastructure, for the benefit of tourists and local communities.

The partners intended to monitor wild animals in protected natural areas on the lower course of Tur River and the improvement of the conservation status for habitats and species.

Within the project, artificial shelters for bats were purchased and placed in the forests of the protected natural areas, on both sides of the

border. Altogether, a number of 245 artificial shelters were installed in 39 locations. In this way, protection against harmful insects is ensured for 432.75 hectares of forest. "The most important achievement of the project was to design a joint action plan for conservation of natural values within the protected areas of the border region. The project activities started with a workshop, where the researchers involved

by the partner organizations elaborated a joint methodology for taking inventory and evaluating the main types of protected species in the project area", stated Mr. János Márk-Nagy, the President of the Transylvanian Carpathia Society.

An important aspect taken into account was to increase the level of tourist attractiveness in the protected areas, so that, through the project, the partners have developed an application for smartphones, have placed interactive information kiosks in the tourist information centres, have designed a web page and have created and distributed information materials. "A notable result of the project is the collection of important data based on biotic indices, with the support of a joint methodology. Besides the current status of rare habitats and species, the experts also presented the most important experience gathered, the threats and tasks to be dealt with. Moreover, we have defined short, medium and long-term action plans to mitigate the adverse effects" states Dr. Kovács Zita, the Head of Hortobágyi National Park Directorate.

The two organizations are looking for new opportunities of cooperation in the field of research of protected habitats and species but also for implementing specific interventions aimed at improving the conservation status for habitats and species. According to the Romanian partner, the next project financed from EU funds could be one focused on populating the waters with fish from indigenous species, in those areas that are still confronted with a deficit.

RO În epoca modernă, intervenția omului în habitatul natural al multor specii este tot mai vizibilă. De aceea, măsurile pentru restabilirea echilibrului trebuie luate rapid.

În România și în Ungaria problema conservării habitatelor naturale și a speciilor protejate este de mare interes, doavă fiind cooperarea strânsă dintre cele două state în derularea unor astfel de proiecte. Directoratul Parcului Național Hortobágy și Societatea Carpatină Ardeleană - Satu Mare au 15 ani de colaborare în domeniul conservării și al promovării sustenabile a patrimoniului natural. Cele două organizații au reușit să atragă împreună fonduri în valoare de 547.195,57 euro din FEDR, prin Programul Interreg V-A România-Ungaria, pentru elaborarea unui plan comun de acțiune, care are drept obiective implementarea unor măsuri de conservare a zonelor umede împădurite, precum și dezvoltarea infrastructurii informative, în beneficiul turiștilor și al comunităților locale. Partenerii și-au propus monitorizarea plantelor și a animalelor sălbaticice din ariile naturale protejate de pe cursul inferior al râului Tur și îmbunătățirea stării de conservare a habitatelor și a speciilor.

În cadrul proiectului, au fost achiziționate și amplasate adăposturi artificiale pentru liliieci, în pădurile ariilor naturale protejate, pe ambele părți ale graniței. În total, au fost expuse 245 de adăposturi artificiale, în 39 de locații. În acest fel, este asigurată protecția față de insecte dăunătoare pentru 432,75 hectare de pădure. „Cea mai importantă realizare a proiectului a fost elaborarea unui plan de acțiune comun pentru conservarea valorilor naturale din ariile protejate ale zonei de graniță. Activitățile proiectului au pornit cu un atelier de lucru, în cadrul căruia cercetătorii implicați de organizațiile partenere au stabilit o metodologie comună de inventariere și evaluare a principalelor grupe de viețuitoare protejate din zona proiectului”, ne spune domnul János Márk-Nagy, președintele Societății Carpatine Ardelene – Satu Mare.

Un aspect important avut în vedere a fost creșterea atractivității turistice în ariile protejate, astfel

încât, prin proiect, partenerii au dezvoltat o aplicație pentru telefoane mobile inteligente, au amplasat info-chioșcuri interactive în centrele de informare turistică, au realizat o pagină web și au creat și distribuit materiale informative.

„Rezultatul remarcabil al proiectului este colectarea unor date importante bazate pe indicatori biotici, cu ajutorul unei metodologii comune. Pe lângă situația actuală a habitatelor și a speciilor rare, expertii au prezentat cele mai importante experiențe, presunite și amenințări, precum și sarcini de rezolvat. În plus, am stabilit planuri de acțiune pe termen scurt, mediu și lung pentru a reduce efectele dăunătoare”, explică doamna dr. Kovács Zita, directorul Directoratului Parcului Național Hortobágy.

Cele două organizații caută noi oportunități de colaborare în domeniul cercetării habitatelor și speciilor protejate, dar și pentru realizarea de intervenții concrete de îmbunătățire a stării de conservare a habitatelor și a speciilor. Potrivit părții române, următorul proiect finanțat din fonduri nerambursabile ar putea fi unul de populație, cu pești din specii autohtone, a apelor din zonele deficitare.

HU A modern korban egyre nyilvánvalóbban látszik az emberi beavatkozás számos faj természetes élőhelyébe. Ezért az egyensúly helyreállítására irányuló intenzitásokat sürgősen meg kell hozni.

România și Magyarország természetes élőhelyek és a védett fajok megőrzésének kérdése nagy érdeklődést élvez, ezt bizonyítja a két állam szoros együttműködése is az ilyen jellegű projektek kivitelezése során. A Hortobágyi

Nemzeti Park Igazgatóság vezetősége és a szatmárénemeti Erdélyi Kárpát Egyesület 15 éves együttműködésre tekint vissza a természeti örökség megőrzése és fenntartható népszerűsítése terén. A két szervezetnek 547 195,57 euro összegű támogatást sikerült lehívnia az ERFA-ból, az Interreg V-A România-Magyarország Program keretében, egy közös cselekvési terv kidolgozására, amelynek célja az erdős-vizes élőhelyek megőrzésére irányuló intenzitások kivitelezése, valamint egy információs infrastruktúra létrehozása a turisták és a helyi közösségek számára. A partnerek célja a vadon élő növény- és állatfajok megfigyelése volt a Túrófolyó alsó folyása mentén található védett természeti területeken, valamint az élőhelyek és fajok védeottságének javítása.

A projekt keretében a határ mindkét oldalán mesterséges odúkat vásároltak és helyeztek el a védett természeti területek erdeiben a denevérek számára. Összesen 245 mesterséges menedéket állítottak fel 39 helyszínen. Ily módon 432,75 hektár erdő számára biztosítottak védelmet a káros rovarok ellen.

A projekt legfontosabb eredménye a határvidék védett területein található természeti értékek megőrzésére irányuló közös cselekvési terv kidolgozása volt. A projekt tevékenységei egy műhelymunkával indulnak, amely során a partnerszervezetek által bevont kutatók közös módszertant dolgoztak ki a védett állatok és növények fő csoportjainak felfelmérésére és kiértékelésére a projekt területén” – mondja Márk-Nagy János, az Erdélyi Kárpát Egyesület elnöke.

Fontos szempont volt a turizmus vonzerejének növelése a védett területeken, így a projekt révén

a partnerek kifejlesztettek egy alkalmazást okostelefonra, interaktív információs kioskokat helyeztek el a turisztikai információs központokban, létrehoztak egy weboldalt, valamint tájékoztató anyagokat szerkesztettek és terjesztettek.

„A projekt figyelemre méltó eredménye a biotikus indexeken alapuló fontos adatok összegyűjtése, egy közös módszertan segítségével. A ritka élőhelyek és fajok jelenlegi helyzete mellett a szakemberek bemutatták a legfontosabb tapasztalatokat, terhelő- és veszélyeztető tényezőket, valamint a megoldandó feladatokat. Ezen túlmenően rövid, közép- és hosszú távú cselekvési terveket is kidolgoztunk a káros hatások csökkentése érdekében” – mondta Dr. Kovács Zita, a Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság igazgatója.

A két szervezet új együttműködési lehetőségeket keres a védett élőhelyek és fajok kutatásának területén, de konkrét beavatkozások megalapítását is célozza az élőhelyek és fajok védeottságének javítása érdekében.

A román fél szerint a következő vissza nem térítendő alapokból finanszírozott projekt a halhiányos vizek benépesítése lehetne őshonos halfajokkal.

ROHU 79

ERDF Contribution (EUR)

547,195.57

Lead beneficiary

Hortobágyi National Park Directorate (Hungary)

Project partner

Transylvanian Carpathia Society (Romania)

Respect for the beauty of nature

EN The area between the Körös-Maros National Park and Crișul Repede Canyon represents a paradise on Earth placed at the Romanian-Hungarian border. The area is filled with natural attractions and unique habitats, some of them placed under the Natura 2000 network protection. Thus, any habitat-related intervention must be performed in a coordinated way, with the involvement of both neighbouring countries.

Romania and Hungary share the same vision in terms of conservation of natural habitats and promoting a sustainable tourism. The two countries host some of the last wild, unspoiled places in Europe. As they want to show respect to such beautiful natural assets, the authorities of the two countries make efforts so that the interventions in these areas are kept to a minimum. The biggest challenge is to preserve an environmental balance in the frequently visited natural reserves, and the Körös-Maros National Park, together with the Crișul Repede Canyon are two popular places to welcome tourists.

Three organizations from Romania and Hungary have worked together to develop a cross-border system for protecting the natural values in the above-mentioned natural areas. The representatives of the “Don Orione” Beneficence Charity Society in Oradea, the Békés County Chamber of Commerce and Industry and the Körös-Maros National Park Directorate strongly believe in the values that brought them together in a project financed through the Interreg V-A Romania-Hungary Programme. “Our project will result in a change in the tourists' mindset, associated with both cherishing natural heritage, as well as with leisure” is the opinion of Mr. Mihai Fechetă, the President of the “Don Orione” Beneficence Charity Society. The project has financed creation of thematic and educational routes, training sessions, conservation work for protected species and the elimination of invasive species, but also the construction of buildings for environmental education.

The Romanian partner built in the Zece Hotare village, Şuncuiuş commune, a tourist refuge for visitors who arrive

here to admire the beauties of the place. The refuge, which is called “Belvedere”, is equipped with a high ground observation point, providing a panoramic view of the area. The project representatives say the end of the COVID-19 pandemic will have a major impact on tourism in the cross-border area. At the same time, on this occasion it will be possible to organize educational programs for children and young people on biodiversity and nature protection.

On the other side of the border, specific measures have been taken to improve the status of the protected area. “Human intervention has had a strong influence on habitats, including the floodplain meadows. These have been changed and depleted due to the structural change of agriculture and the spread of invasive flora species. The project is fighting against these negative processes by confining the most typical invasive plants, hence improving the status of habitats and increasing the biodiversity and the socio-economic advantages offered by the region. These results not only help preserving the

landscape, but also create touristic value", stated Géza Molnár, Project Manager for the Körös-Maros National Park Directorate.

Within this project, the Körös-Maros National Park Directorate has accessed funds required for developing both the environmental educational facilities in the Körös Valley Zoo, and the existing thematic trail. In parallel, a Tourist Information Point was modernized in Békéscsaba under the coordination of the Békés County Chamber of Commerce and Industry. The three partners are certain that this initiative, that they have worked together for, shall lead to a considerable increase in the number of visitors in the area where the project activities have been organized.

RO Zona cuprinsă între Parcul Național Körös-Maros și Defileul Crișului Repede este un paradis terestră la granița româno-ungară. Abundă de atracții naturale și de habitate unice, unele aflate sub tutela rețelei Natura 2000. Orice intervenție asupra habitatului poate fi realizată doar coordonat, cu stință ambelor state.

România și Ungaria au o viziune comună în ceea ce privește conservarea habitatelor naturale și promovarea unui turism sustenabil.

Cele două țări găzduiesc unele dintre ultimele locuri sălbaticice din Europa, neatinse de mâna omului. Din respect pentru frumusețea naturii, autoritățile din cele două state se asigură că intervențiile în aceste zone sunt minime. Marea provocare este menținerea echilibrului de mediu în rezervații naturale pe care oamenii le vizitează frecvent, iar Parcul Național Körös-Maros și Defileul Crișului Repede sunt două locuri de la care nu-ți poți lua ochii.

Trei organizații, din România și din Ungaria, și-au unit forțele pentru a dezvolta un sistem transfrontalier de protejare a valorilor naturale din arile naturale menționate. Reprezentanții Societății de Binefacere „Don Orione” din Oradea, ai Camerei de Comerț și Industrie Békés și ai Direcției Parcului Național Körös-Maros cred în valorile care i-au adus împreună într-un proiect finanțat prin Programul Interreg V-A România-Ungaria. „Proiectul nostru va avea ca efect schimbarea mentalității turiștilor, atât în legătură cu prețuirea patrimoniului natural, cât și cu relaxarea”, este de părere domnul Mihai Fechetă, președintele Societății de Binefacere „Don Orione”. În cadrul proiectului au fost finanțate lucrări de creare a unor rute tematice și educaționale, sesiuni de instruire, lucrări de conservare a unor specii protejate și de eliminare a unor specii invazive, dar și lucrări de construire a unor clădiri destinate educației pentru mediu.

Partenerul român a realizat, în satul Zece Hotare, comuna Șuncuiuș, un refugiu turistic destinat vizitatorilor care vin să admire frumusețile locului. Refugiul, botezat „Belvedere”, este dotat cu un punct de observare la înălțime, pentru a vedea de ansamblu a zonei. Responsabilitatea de proiect spune că încheierea pandemiei de COVID-19 va avea un impact major asupra turismului în zona transfrontalieră. Totodată, cu

acest prilej se vor putea organiza programe educaționale pentru copii și tineri, cu privire la biodiversitate și protecția naturii.

De cealaltă parte a graniței s-au luat măsuri concrete de îmbunătățire a stării zonei protejate. „Intervenția omului a influențat puternic habitatele, în special pe cele din pajiștile inundabile. Acestea au fost transformate și săracite din cauza schimbării structurale a agriculturii și a răspândirii plantelor invazive. Proiectul combată aceste procese negative prin reprimarea celor mai tipice specii invazive, îmbunătățind astfel starea habitatelor și sporind biodiversitatea și avantajele socio-economice oferite de regiune. Aceste rezultate nu numai că ajută la conservarea peisajului, dar creează și valoare turistică”, declară domnul Molnár Géza, manager de proiect de din partea Direcției Parcului Național Körös-Maros. În cadrul proiectului, Direcția Parcului Național Körös-Maros a accesat fonduri pentru dezvoltarea atât a facilităților educationale de mediu din Parcul Zoologic Valea Crișului, cât și a traseului tematic existent. În paralel, un punct de informare turistică a fost modernizat în Békéscsaba, sub coordonarea Camerei de Comerț și Industrie a Județului Békés. Cei trei parteneri sunt siguri că această inițiativă, la care au muncit împreună, va duce la o creștere considerabilă a numărului de vizitatori ai zonei în care s-au desfășurat activitățile proiectului.

HU A Körös-Maros Nemzeti Park és a Sebes-Körös szurdokvölgy közötti terület maga a földi paradicsom a román-magyar határon. A régió bővelkedik természeti látnivalókban és egyedi élőhelyekben, amelyek közül nemelyik a Natura 2000 hálózat felügyelete alatt áll, így az élőhelyen történő bármilyen beavatkozást kizártlag összehangoltan, a két

szomszédos ország bevonásával

lehet végrehajtani.

Româniának és Magyarországnak közös elképzelése van a természetes élőhelyek megőrzése és a fenntartható turizmus előmozdítása terén. A két ország otthonnak az utolsó vad, érintetlen európai élőhelyek közül, és a természet szépségének tiszteletéből fakadóan a két ország hatóságai arra törekednek, hogy ezeken a területeken csak minimális beavatkozásra kerüljön sor. A legnagyobb kihívást a környezeti egységek fenntartása jelenti a gyakran látogatott természetvédelmi területeken, és a Körös-Maros Nemzeti Park, valamint a Sebes-Körös szurdokvölgy is népszerű turista célpontnak számít.

Románia és Magyarországról három szervezet fogott össze egy határon átívelő rendszer kialakítása érdekében, a fent említett területek természeti értékeinek védelmére. A nagyváradi „Don Orione” Jótékonyági Társaság, a Békés Megyei Kereskedelmi és Iparkamara, valamint a Körös-Maros Nemzeti Park Igazgatóság képviselői hisznek azokban az értékekben, amelyek összehozták őket az Interreg V-A România-Magyarország Program

terület állapotának javítása érdekében. „Az emberi beavatkozás erőteljesen befolyásolja az élőhelyeket, köztük az ártéri füves területeket. A mezőgazdaság szerkezetének átalakulása és az inváziós növényfajok elterjedése átalakította és elszegényesítette ezeket a térségeket. A projekt negatív folyamatok ellen küzd a legjellemzőbb inváziós fajok visszasorításával, ezáltal javítva az élőhelyek állapotát, valamint növelte a biodiverzitást és a régió által nyújtott gazdasági-társadalmi javakat is. Ezek az eredmények nem csak a tájkép megőrzését segítik, hanem turisztikai értékkel is teremtenek” – állítja Molnár Géza, a Körös-Maros Nemzeti Park Igazgatóság projektmenedzsere.

A projekt keretében a Körös-Maros Nemzeti Park Igazgatóság forrásokhoz jutott a Körösvölgyi Állatpark környezeti nevelési infrastruktúrájának fejlesztéséhez, valamint a meglévő tanösvény bővítéséhez. Ezzel egyidejűleg a Békés Megyei Kereskedelmi és Iparkamara irányításával korszerűsítésre került a békéscsabai Turisztikai Információs Pont. A három partner bízik abban, hogy ez a kezdeményezés, amelyen együtt dolgoztak, jelentősen megnöveli a látogatók számát abban a térségen, ahol a projekt tevékenységei zajlottak.

ROHU 7

ERDF Contribution (EUR)	950,119.87
Lead beneficiary	“Don Orione” Beneficence Charity Society Oradea (Romania)
Project partners	Körös-Maros National Park Directorate (Hungary) Békés County Chamber of Commerce and Industry (Hungary)

INTERVIEW WITH MR. MIHAI FECHETĂ, PRESIDENT OF “DON ORIONE” BENEFICENCE CHARITY SOCIETY IN ORADEA AND PROF. DR. CSABA GYURICZA, ACTING RECTOR OF HUNGARIAN UNIVERSITY OF AGRICULTURE AND LIFE SCIENCES IN HUNGARY

“We must be fully aware of the fact that many of the natural resources surrounding us are limited”

EN Conservation of the natural heritage is a constant concern of the Romanian and Hungarian authorities. Mr. Mihai Fechetă, President of “Don Orione” Beneficence Charity Society in Oradea and Prof. Dr. Csaba Gyuricza, Acting Rector of Hungarian University of Agriculture and Life Sciences in Hungary reveal in this interview how they found solutions for both natural habitat and tourism.

Which do you estimate to be the long-term impact of the investments made through the Interreg V-A Romania-Hungary Programme within your project, in order to conserve the natural heritage?

Mihai Fechetă: The project ROHU “Common challenges and cooperation for the management of cross-border natural heritage” does not only focus on infrastructure development. The vision of the three partners was to create an integrated destination for eco-tourism in the Pădurea Craiului - Crișul Repede Canyon (www.padureacraiului.ro) and the Körös-Maros National Park (<http://www.kmnp.hu/hu/>). As a result of developing tourism infrastructure and of a proper management, we expect a serious rise in the number of tourist visits. The Körös-Maros National Park Directorate, one of the two Hungarian project partners,

may already boast itself with a significant rise in the number of visitors, from 20,000 people in 2016, to 45,000 persons in 2019. Also, as the educational activities would be resuming, after the end of the SARS-CoV-2 pandemic, a major impact over tourism in the cross-border area targeted by the project will be achieved by initiatives such as nature-based education, education aimed at nature conservation and environmental protection. In the long run, the project will have a positive influence on the willingness of families and children, especially, to visit the Zece Hotare area, respectively the Körös-Maros National Park, and to participate in various activities in this protected natural sites. A new mindset and a better knowledge of the target area of the project will have a significant positive impact in terms of natural heritage conservation.

Prof. Dr. Csaba Gyuricza: Among the main achievements of the project ROHU 35 “Greening Footprints”, one has to account for the investments in the development of habitats. These infrastructural improvements contributed to creating a green corridor between the protected natural areas and the urban flora, thus allowing an interoperability for organisms living or appearing in the immediate vicinity of the implementation locations. As a

result, we can expect an increase in the biodiversity of these areas, which also serves as a monitoring tool to measure the impact of the developments implemented in the Arboretum of Szarvas.

How big is the challenge of intervening in the natural habitat without destroying what you actually want to protect?

Mihai Fechetă: The development of tourism aimed at promoting the beauty of protected natural sites and the development of social-economic activities within the protected natural areas has become a subject of concern for the project partners. The ROHU project aims to deliver new tourist attractions that generate a minimal impact on natural heritage. The investments and related activities are environmentally friendly and have resulted in no damage to biodiversity, even if, in the case of the investment made in the Zece Hotare area, a real challenge was to identify building solutions adapted to the local geography and biodiversity specific to the area. On the contrary, this investment is remarkable due to its special architecture, perfectly integrated and adapted to the location and due to the environmentally friendly heating solutions, ensuring an ecological exploitation of the building. Besides

the key investment (building a Tourist Centre for visitors in Szarvas, Békés county), the Hungarian partner, Körös-Maros National Park Directorate has implemented a number of solutions for protection and improvement of meadows in the protected area of Körös-Szentes, Csongrád-Csanád county, and a number of active solutions for elimination of invasive species from the Körös-Gyomaendrőd protected area in Békés county. Moreover, the broad experience of this partner and the wide-scale nature of the activities organized for the benefit of the protected area of the Körös-Maros National Park allowed for the partner to deliver interventions in the natural habitat that he manages, without destroying it, but protecting it, instead. Thus, we believe that this project has raised the standards in terms of interest and care towards the natural heritage in the cross-border area and beyond, as we should not forget how important it is to maintain a long-term balance between the identity of this natural legacy and our identity as society as intermediate beneficiaries.

Prof. Dr. Csaba Gyuricza: The investments included a number of buildings and structures able to support tourism in the area, which were designed in a way so that their placement and style impose the least damage possible on the natural environment. Similar human activities took place in those areas in the past as well, and the construction site occupied a minimum of space during the works. The materials were used up immediately, almost without any need for storage, while the transport was organized across pre-designated routes. In the case of activities aimed at habitat development, we made sure to adapt to the existing landscape and the original features of the area. Based on the data collected during the post-intervention monitoring activity, the identification of changes will become possible, and we forecast a positive shift due to the proximity of connected natural areas. The conclusions of the monitoring observations may eventually modify the maintenance works.

All these investments, made both for the conservation of the natural heritage and for its enhancement, require a future contribution from the visitors (final beneficiaries of the project), consisting in respecting the facilities created by you in these areas. How do you intend to bring this to their attention?

Mihai Fechetă: Education on protection of natural heritage for young people as well as adults represents the key instrument that we will be using in the future so that we can make sure that the

facilities in place are protected in the long run. Many of the activities organized through the project, such as the courses for children and young people on environmental protection, actions undertaken in various geographic areas for cleaning purposes or covering thematic routes in nature, have a significant multiplying potential; as such, they will provide us with the opportunity to interact with the public, so that they get acquainted with the newly created facilities and the responsibilities associated with protection of the latter. Also, each of the three project partners has already assigned staff that are tasked with maintenance and safety of these three investments. We will continue the activity of designing information materials to promote these new facilities, as well as the conditions in which the general public may benefit from them.

Prof. Dr. Csaba Gyuricza: The visitors will be guided by trained professionals through the infrastructural elements of the project. These experts have many years of experience in the field, and thus will be able to properly educate the tourists about the appropriate behaviour and discipline that must be exerted during their visit to the area. The current routes are always adapted to the conditions provided by the habitat, for

example, by avoiding the populated nests during the breeding season. We also provide information on the natural values of the area through information panels, and we organize camps and workshops for environmental education, dedicating a key role to the topic of environmental awareness.

RO Care estimați că este impactul pe termen lung al investițiilor pentru conservarea patrimoniului natural, realizate în cadrul proiectului pe care l-ați derulat prin Programul Interreg V-A România-Ungaria?

Mihai Fechetă: Proiectul ROHU "Provocare comună și cooperare pentru managementul patrimoniului natural transfrontalier" nu este axat doar pe dezvoltarea infrastructurii. Viziunea celor trei parteneri a fost de a crea un turism integrat în destinația de eco-turism Pădurea Craiului-Defileul Crișului Repede (www.padureacraiului.ro) și Parcul Național Körös-Maros (<http://www.kmnp.hu/hu/>). Ca urmare a dezvoltării infrastructurii turistice și a unui management corect, ne așteptăm la o creștere însemnată a numărului de vizite din partea turiștilor. De altfel, Direcția Parcului Național Körös-Maros, unul dintre cei doi parteneri maghiari de proiect, se poate lăuda deja cu o creștere semnificativă a numărului de vizitatori, de la 20.000 de persoane în anul 2016, la 45.000 de persoane în 2019. De asemenea, în condițiile repornirii activităților educative, după terminarea pandemiei de SARS-CoV-2, un impact major asupra turismului în zona transfrontalieră vizată de proiect vor avea inițiativale de tip educație în natură, educație pentru conservarea naturii și pentru protecția mediului. Pe termen lung, proiectul va influența într-un mod pozitiv deschiderea familiilor și a copiilor, în mod special, pentru a

vizita zona Zece Hotare, respectiv cea a Parcului Național Körös-Maros, și de a participa la diverse activități în acest areal de natură protejată. O mentalitate schimbăță și o mai bună cunoaștere a zonei sănătăță în care s-a implementat proiectul vor avea un impact pozitiv semnificativ în ceea ce privește conservarea patrimoniului natural.

Prof. Dr. Csaba Gyuricza: Printre principalele realizări ale proiectului ROHU 35 „Greening Footprints“ trebuie să enumerez investițiile în dezvoltarea habitatelor. Aceste îmbunătățiri de infrastructură au contribuit la crearea unui corridor verde între ariile naturale protejate și flora urbană, permitând astfel o interoperabilitate pentru organismele care trăiesc sau apar în imediata vecinătate a locurilor de implementare. Ca urmare, ne putem aștepta la o creștere a biodiversității acestor zone, care servește și ca instrument de monitorizare pentru a măsura impactul investițiilor implementate în Arboretul din Szarvas.

Cât de mare este provocarea de a interveni la nivelul habitatului natural fără a distruga ceea ce, de fapt, vrei să protejezi?

Mihai Fechetă: Dezvoltarea turismului care vizează frumusețea naturii protejate și dezvoltarea activităților socio-economice în zona de natură protejată este un subiect devenit preocupare pentru partenerii de proiect. Proiectul ROHU propune o serie de noi atracții turistice cu impact minim asupra patrimoniului natural. Investițiile și activitățile conexe sunt prietenoase cu mediul și nu au adus niciun prejudiciu biodiversității, chiar dacă, în cazul investiției din localitatea Zece Hotare, a fost o reală provocare să găsim soluții constructive, adaptate geografiei terenului și

biodiversității specifice zonei. Dimpotrivă, această investiție se remarcă prin arhitectura specială, perfect integrată și adaptată locației și prin soluțiile de asigurare a confortului termic, prietenioase cu mediul, asigurând, astfel, o exploatare ecologică a clădirii. În același timp, partenerul maghiar Direcția Parcului Național Körös-Maros a implementat, pe lângă investiția de bază (construirea unui Centru turistic pentru vizitatori în Szarvas, județul Békés), soluții de protejare și îmbunătățire a pajiștilor din zona protejată Körös-Szentes, județul Csongrád-Csanád, și soluții active de eliminare a speciilor invazive din zona protejată Körös-Gyomaendrőd, județul Békés. De altfel, experiența îndelungată a acestui partener și anvergura activităților derulate în beneficiul ariei protejate a Parcului Național Körös-Maros au permis ca acesta să poată interveni la nivelul habitatului natural aflat în custodia sa, fără a-l distrage, ci, dimpotrivă, pentru a-l îmbunătăți. Așadar, credem că prin acest proiect am ridicat ștacheta în ceea ce privește interesul și grija pe care trebuie să le arătăm patrimoniului natural din zona transfrontalieră și nu numai, neuitând cât de important este să menținem un echilibru pe termen lung între identitatea acestei moșteniri naturale și identitatea noastră ca societate și beneficiari intermediari ai ei.

Prof. Dr. Csaba Gyuricza: Investițiile au inclus construcția unor clădiri și structuri menite să susțină turismul în zonă, care, atât din punct de vedere al amplasării, cât și al aspectului lor, au putut fi proiectate în aşa fel încât mediul natural să fie cât mai puțin posibil afectat. Activități similare au avut loc în zonele respective și în trecut, iar organizarea săntierului a fost executată ocupând minimum de suprafață în timpul lucrărilor.

Materialele de construcție au fost folosite imediat, aproape fără să fie nevoie de depozitare, în timp ce transportul a fost organizat pe rute prestabilite. În privința activităților care au vizat dezvoltarea habitatului, ne-am asigurat că ne adaptăm la formele de relief și la caracteristicile originale ale zonei. Pe baza datelor colectate în timpul activității de monitorizare post-intervenție, va fi posibilă identificarea modificărilor în starea habitatelor și a speciilor. Apreciez că aceste schimbări vor fi pozitive, datorită proximității cu arii naturale conexe. Concluziile trase din observații pot modifica în consecință lucrările de întreținere.

Toate aceste investiții, realizate atât pentru conservarea patrimoniului natural, cât și pentru punerea lui în valoare, necesită o contribuție viitoare din partea vizitatorilor (beneficiari finali ai proiectului), constând în respectarea facilităților create de către dumneavoastră în aceste areale. Cum intenționați să aduceți în atenția lor acest aspect?

Mihai Fechetă: Educarea în favoarea protejării patrimoniului natural, atât a tinerilor, cât și a adulților, este principalul instrument pe care îl vom utiliza în viitor pentru a ne asigura de protejarea pe termen lung a facilităților create. Multe dintre activitățile derulate prin proiect, cum sunt cursurile pentru copii și tineri privind protecția mediului, acțiunile de igienizare a diverselor areale geografice sau parcurgerea de rute tematice în natură, au un potențial semnificativ de replicare și, ca atare, ne vor oferi oportunitatea de a interacționa cu publicul, în vederea familiarizării acestuia cu noile facilități create și cu responsabilitățile privind protejarea acestora. De asemenea, fiecare dintre cei trei parteneri de proiect a desemnat deja personal

cu atribuții în menenanță și siguranța celor trei investiții. Vom continua activitatea de creare de materiale informative, prin care vom promova aceste noi facilități, precum și condițiile în care publicul larg beneficiază de ele.

Prof. Dr. Csaba Gyuricza: În timpul prezentării investițiilor implementate prin proiect, vizitorii vor fi îndrumați de profesioniști instruiți, cu mulți ani de experiență în domeniul. Aceștia vor putea să educe publicul în mod corespunzător și să insuflă comportamentul disciplinat, așteptat din partea celor care vizitează și explorează această zonă. În plus, traseele actuale sunt continuu adaptate condițiilor date de habitat, de exemplu prin evitarea cuiburilor locuite în timpul sezonului de incubație. De asemenea, oferim informații despre valorile naturale ale zonei prin intermediul panourilor informative, precum și prin organizarea taberelor și a atelierelor de educație ecologică, unde în prim-plan se află sensibilizarea cu privire la problemele de mediu.

HU Milyen hosszútávú hatása van az Interreg V-A România-Magyarország Program keretein belül finanszírozott projektekkel beruházásainak a természeti értékek megőrzését illetően?

Mihai Fechetă: A „Közös kihívás és együttműködés a határokon átnyúló természeti örökség kezelésére“ című ROHU 7 proiect nem csak az infrastruktúra fejlesztésére összpontosít. A három partener elkepzelése az volt, hogy a Királyerdő – Sebes Körös szurdokvölgy (www.padureacraiului.ro) és a Körös-Maros Nemzeti Park (<http://www.kmnp.hu/hu>) ökoturistikai szempontból integrált úticéllával. A turistikai infrastruktúra fejlesztése és a megfelelő menedzsment eredményeként a turistáként idelátogató vendégek

számának jelentős növekedésére számítunk. Valójában, a két magyar projektpartner egyike, a Körös-Maros Nemzeti Park Igazgatóság már most is jelentős éves látogatászám-növekedéssel büszkélkedhet, a 2016. évi 20 ezerről 2019-re 45 ezerre nőtt a turisták száma. Emellett, a SARS-CoV-2 járvány végét követően az oktatási tevékenységek újraindítása során a projekt által megcélt, határon átnyúló turizmusra jelentős hatással lesznek az olyan kezdeményezések, mint például a természetben való oktatás, valamint a természet- és a környezetvédelem oktatása. Hosszú távon a projekt pozitív hatással lesz a családok és gyermekek nyitottságára a tekintetben, hogy nagyobb érdeklődést fognak mutatni Révtízfalu térségének, illetve a Körös-Maros Nemzeti Park területének meglátogatása iránt, valamintazáránt, hogyrészt vegyenek a természet ezen védett területén zajló különféle tevékenységekben. A megváltozott hozzállás és a projekt megvalósulási célterületének jobb megismerése jelentős pozitív hatással bír majd a természeti örökség megőrzése szempontjából.

Prof. Dr. Gyuricza Csaba A ROHU 35 "Greening footprints" projekt főbb eredményei között olyan élőhelyfejlesztési beruházások valósultak meg, amelyek hozzájárulnak egyfajta zöldfolyosó kialakításához a városi zöld övezetek és a védett természeti területek között. Ennek köszönhetően megteremtődött az ájtáratosság a megvalósítási helyszínek közvetlen környezetében élő vagy ott előforduló élőlények számára, amely várhatóan növeli majd a terület biodiverzitását. A Szarvasi Arborétumban megvalósult élőhelyfejlesztések hatása ezeken az élőhelyi és élővilági állapotváltozásokon keresztül válik vizsgálhatóvá az érintett területeken.

Mekkora kihívást jelent a természetes élőhelyekbe való beavatkozás olyan módon, hogy közben ne sérüljön a védeni kívánt terület?

Mihai Fechetă: A természetvédelmi területek szépségét népszerűsítő turizmus fejlesztése és a védett területeken történő társadalmi-gazdasági tevékenységek lebonyolítása egyre jobban foglalkoztatja a projektpartnereket. A ROHU7 projekt egy sor olyan új turisztikai látványosságot kínál, mely minimálisan befolyásolja a természeti örökségi területet. A beruházások és a kapcsolódó tevékenységek környezetbarát módon valósultak meg, nem károsították a biológiai sokféleséget még a révtízfalvi beruházás esetében sem, ahol valódi kihívást jelentett a terület földrajzához és a területre jellemző biodiverzitás megőrzéséhez igazodó konstruktív megoldások megtalálása. Éppen ellenkezőleg, e beruházást a sajátos építészeti jellege teszi figyelemre méltóvá, tökéletesen beépül és igazodik a területhez, továbbá egyedi megoldások környezetbarát módon biztosítják a megfelelő hőérzetet, ezáltal is biztosítva az épület környezetbarát működését. Magyar partnerünk, a Körös-Maros Nemzeti Park Igazgatóság ugyanakkor, az alapvető beruházáson (a Békés megyei Szarvason a Turisztikai Látogatóközpont kiépítésén) túl, egyéb megoldásokat is eszközölt a Csongrád-Csanád megyei Körös-Szentes védett területen található szántók védelmére és fejlesztésére, illetve a Békés megyei Körös-Gyomaendrőd védett területen megjelenő invázív fajok felszámolására vonatkozóan. Továbbá, e partner sokéves tapasztalata és a Körös-Maros Nemzeti Park természetvédelmi területe érdekében végzett nagyszabású tevékenységei lehetővé tették számára, hogy a

Mindez a természeti örökség megőrzésére és fejlesztésére irányuló beruházás a látogatóktól (mint végső kedvezményezettektől) is hozzájárulást kíván meg, hiszen óvniuk és tisztelniük kell az újonnan létrehozott létesítményeket. Hogyan tervezи felhívni erre a figyelmüket?

Mihai Fechetă: A fiatalok és felnőttek természeti örökség védelmére irányuló oktatása a fő eszköz, amelyet a létrehozott létesítmények hosszú távú védelmének biztosítására a jövőben felhasználhatunk. A projekt keretében végrehajtott tevékenységek közül több is, például a gyermekeknek és fiataloknak szóló környezetvédelemi témájú tanfolyamok, a különféle földrajzi területek tisztítására irányuló tevékenységek vagy a természetben történő tematikus útvonalak kijelölése, jelentős multiplikáló hatással bírnak; és mint ilyenek, biztosítják számunkra a közönséggel való kapcsolattartás lehetőségét annak érdekében, hogy megismertessük velük az újonnan kialakított lehetőségeket, valamint az utóbbiak megóvásának felelősségeit. Ezzel egyidejűleg, minden harmadik projektpartner kijelölte a három beruházás karbantartásáért és biztonságáért felelő munkatársait. Folytatjuk a tájékoztató anyagok összeállítását, melyek segítségével népszerűsítjük a nagyközönség rendelkezésére álló új létesítményeket és eszközöket.

Prof. Dr. Gyuricza Csaba A projekt támogatásával megvalósult fejlesztések bemutatásakor a látogatókat képzett szakemberek vezetik, akik több éves munkatapasztalattukkal át tudják adni azt a figyelmezett viselkedést, amellyel e területek bejárhatók. Az aktuális útvonalak mindenkor az adott élőhelyi feltételekhez igazodnak, pl. költési időszakban a kollégák által jól ismert, lakott fészkek elkerülésével. A terület természeti értékeitől a tájékoztató táblákon is hírt adunk, valamint környezeti nevelési taborokat és foglalkozásokat bonyolítunk, ahol a környezettudatosság kiemelt szerepet kap.

Shaping the future of the cross-border cooperation between Romania and Hungary

EN For the managing and implementing structures of the Interreg V-A Romania-Hungary Programme, drafting the new Interreg Programme between the two Partner States - for the 2021-2027 programming period. The Committee comprises delegates from the two Partner States – on behalf of local, regional and central levels – i.e., the representatives of the Romanian and Hungarian ministries, the eight County Councils, NGOs, representatives of academic environment, etc. The Programming Committee is also supported by the presence of the European Commission as an observer. Up until now, important steps have been made for the preparation of the future Programme. In the context of the programming process, a meeting between the structures of the Interreg V-A Romania-Hungary Programme was organized in Gyula, on March 3rd 2020, to brainstorm and discuss technicalities, followed, due to the pandemic, by a series of five online technical meetings.

To help draft the new Programme, the Managing Authority of the Interreg V-A Romania-Hungary Programme involved external expertise in June 2020 and, shortly after the conclusion of the service contract, held a kick-off meeting (July 15th)

on the methodology of the contract implementation.

Besides the information gathered already during the first survey and series of workshops, a second online survey was conducted in July, to screen the interest towards the future Programme, which resulted in obtaining answers to questions on Policy Objectives, project ideas, related budget and partnerships from more than 100 respondents.

To obtain an even more comprehensive image of the real needs in the cooperation area, six online consultation workshops were organized, between 19 – 23 October, in the context of finalizing the Territorial Analysis. More than 160 participants, representing local and regional authorities, public institutions and NGOs from the eight counties as well as relevant central authorities in both partner countries – acting in different fields such as public administration, environmental protection, transport, education, healthcare, economic and academic environment – attended these workshops and provided valuable qualitative information for the programming experts.

As a continuation of the above activities, to further support the programming exercise, three online technical meetings – with the attendance of external experts, the Managing Authority of the Programme for the period 2014 - 2020, the Hungarian National Authority 2014-2020, the Széchenyi Programme Office and the Joint Secretariat – were held on October 30th and December 14th 2020, respectively on January 12th 2021. In addition, the Programming Committee has constantly been informed on the progress made and adopted 4 Decisions supporting the programming process. The past few

months brought about significant progress, namely the Territorial Analysis being finalized and approved by the Programming Committee. The new Interreg Programme between Romania and Hungary is currently planned to be submitted to the European Commission for approval by the last quarter of 2021.

RO Pentru structurile de management și implementare ale Programului Interreg V-A România-Ungaria, pregătirea noului Program Interreg dintre cele două state partenere, pentru perioada 2021-2027, rămâne o prioritate în anul 2021. Autoritatea de Management a Programului pentru perioada 2014 - 2020, Autoritatea Națională din Ungaria pentru 2014-2020, Biroul Programului Széchenyi și Secretariatul Comun sunt pe deplin implicate în acest proces și lucrează împreună pentru a atinge acest obiectiv. Elaborarea noului Program Interreg, precum și a documentelor aferente acestuia, este susținută de experți externi.

În 2019, a fost constituit Comitetul de Programare, cu obiectivul de a asigura calitatea și eficiența pregătirii și adoptării viitorului Program, aferent perioadei de programare 2021-2027. Comitetul este compus din delegați ai celor două state partenere – care reprezintă palierile locale, regionale și centrale – precum reprezentanții ministerelor din România și Ungaria, ai celor opt consiliilor județene, ai ONG-urilor, reprezentanții mediului academic etc. Comitetul de programare beneficiază, de asemenea, de prezența Comisiei Europene, în calitate de observator. Până în prezent, au fost făcuți pași importanți pentru pregătirea viitorului Program. Astfel, în contextul procesului de programare, a fost organizată o întâlnire între structurile Programului Interreg V-A

România-Ungaria, la Gyula, în data de 3 martie 2020, pentru a discuta pe marginea aspectelor tehnice, urmată, din cauza situației generate de pandemie, de o serie de cinci întâlniri tehnice desfășurate online.

Pentru a contribui la elaborarea noului Program, în iunie 2020, Autoritatea de Management a Programului Interreg V-A România-Ungaria a achiziționat expertiză externă și, la scurt timp după semnarea contractului de servicii, a organizat o întâlnire inițială (la data de 15 iulie), pe tema metodologiei de implementare a contractului. Pe lângă informațiile colectate cu ocazia primului sondaj și a primei serii de ateliere de lucru, un al doilea sondaj online a fost realizat în luna iulie, pentru a identifica domeniile de interes pentru viitorul Program, fapt care a condus la obținerea a peste 100 de răspunsuri la întrebări privind obiectivele de politică, idei de proiect, bugete aferente și parteneriate.

Totodată, pentru a obține o imagine mai cuprinzătoare a nevoilor reale din zona de cooperare, au fost organizate șase ateliere de consultare online, între 19 și 23 octombrie, în contextul finalizării Analizei Teritoriale. Peste 160

de participanți, reprezentând autorități locale și regionale, instituții publice și ONG-uri din cele opt județe, precum și autorități centrale relevante din ambele țări partenere – acționând în diferite domenii precum administrația publică, protecția mediului, transport, educație, sănătate, mediul economic și academic – au participat la aceste ateliere și au oferit experților în programare informații calitative valoroase.

Ca o continuare a activităților mai sus menționate, pentru a veni în sprijinul exercițiului de programare, au fost organizate trei reuniuni tehnice online, împreună cu experții externi, Autoritatea de Management a Programului pentru perioada 2014-2020, Autoritatea Națională din Ungaria 2014-2020, Biroul Programului Széchenyi și Secretariatul Comun, la datele de 30 octombrie și 14 decembrie 2020, respectiv la 21 ianuarie 2021.

De asemenea, Comitetul de Programare a fost informat în permanență cu privire la progresul realizat și a adoptat 4 Decizii care vin în sprijinul procesului de programare. Ultimele câteva luni au adus un progres semnificativ, Analiza Teritorială fiind finalizată și aprobată de Comitetul de Programare. Se estimează că noul Program Interreg dintre România și Ungaria să fie înaintat Comisiei Europene pentru aprobare până în ultimul trimestru al anului 2021.

HU Az Interreg V-A România-Magyarország Program irányítási és végrehajtási struktúrái 2021-ben továbbra is prioritásként kezelik a két partnerállam közötti új, a 2021-2027 közötti időszakra vonatkozó Interreg program kidolgozását. A 2014-2020 közötti programidőszakban működő Irányító Hatóság, a Magyar Nemzeti Hatóság, a Széchenyi Programiroda és a Közös Titkárság teljes mértékben

részrt vesz a fenti folyamatban, együttműködésben dolgoznak a cél elérése érdekében. Az új Interreg program, valamint a kapcsolódó dokumentumok kidolgozását külső szakértők segítik.

2019-ben létrejött a Programozási Bizottság, melynek célja, a 2021-2027-es programozási időszakra vonatkozó, jövőbeni program előkészítése és elfogadása minőségének és hatékonyúságának biztosítása. A Bizottság a két partnerállam helyi, regionális és központi szintjeit képviselő delegált személyekből, nevezetesen România és Magyarország miniszteriumainak, a nyolc megyei tanács, civil szervezetek, és egyéb tudományos területek képviselőiből áll. A Programozási Bizottság az Európai Bizottság is támogatja jelenlétével. Mindezidáig számos fontos lépés született a jövőbeni Program előkészítése érdekében. A programozási folyamat kapcsán

2020 március 3-án találkozott szerveztek Gyulán, az Interreg V-A România-Magyarország Program struktúrái részére, a technikai kérdések megvitatása céljából, melyet a világjáravány okozta helyzet következtében öt további online technikai értekezlet követett.

Az új Program kidolgozásának elősegítése érdekében, 2020 júniusában, az Interreg V-A România-Magyarország Program Irányító Hatósága külső szakértői segítséget

vont be, majd röviddel a szolgáltatási szerződés aláírása után (július 15.-én) megtartotta a szerződés kivitelezésének módszertanáról szóló első találkozóját. Az első felmérés és műhelymunkák során nyert információkon felül, júliusban egy második, online felmérést is végeztek, annak érdekében, hogy feltérképezzék a jövőbeni Programmal kapcsolatos érdeklődési területeket és amelynek során több mint 100 fő, szakpolitikai

célkitűzésekre, projektötletekre, valamint a költségvetésre és partnerségekre irányuló válaszait ismerték meg. A felmérés nagyobb számú válaszadót szólított meg..

Annak érdekében, hogy átfogóbb képet kapjanak az együttműködési terület valós szükségleteiről, október 19-23. között 6 online konzultációs műhelymunkát szerveztek a területi elemzés véglegesítése témájában. Több mint 160, a nyolc megye helyi és regionális hatóságait, közintézményeit és nem kormányzati szervezeteit, valamint minden két partnerország érintett központi hatóságait képviselő, a közigazgatás, környezetvédelem, közlekedés, oktatás, egészségügy területein, illetve gazdasági és a tudományos ágazatokban tevékenykedő résznevő képviseltette magát a műhelymunkákon, akik minden értekes, minőségi információkkal szolgáltak a programozási szakértőknek.

2020 október 30-án, december 14-én, illetve 2021. január 21-én a fent említett tevékenységek folytatásaként, a programozás kialakításának elősegítése érdekében, három online technikai értekezetre került sor a külső szakértők, a 2014-2020 közötti időszak Irányító Hatósága, a 2014-2020-as programidőszak Magyar Nemzeti Hatósága, a Széchenyi Programiroda és a Közös Titkárság részvételével.

A Programozási Bizottságot folyamatosan tájékoztatták a fejleményekről, mely 4 határozatot fogadtott a programozási folyamat támogatása érdekében. Az elmúlt hónapok jelentős előrelépést hoztak. A Programozási Bizottság jóváhagyta a Területi Elemzést. A Románia és Magyarország közötti új Interreg programot várhatóan 2021 utolsó negyedéveig terjesztik az Európai Bizottság elő, jóváhagyásra.

www.interreg-rohu.eu

 Interreg V-A Romania-Hungary

Joint Secretariat of the Interreg V-A
Romania-Hungary Programme

Oradea Regional Office for Cross-Border Cooperation BRECO

RO-410087, Oradea, Calea Armatel Române, No.1/A

Tel.: +40 259 473174

Fax: +40 259 473175

E-mail: joint.secretariat@brecoradea.ro

Publication issued under project ROHU442 TA-JS,
Technical assistance – Joint Secretariat for Interreg V-A
Romania-Hungary Programme

